

EURÓPSKY DOZORNÝ ÚRADNÍK PRE OCHRANU ÚDAJOV

Zhrnutie stanoviska európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov k návrhu prepracovaného znenia nariadenia Brusel IIa

(Úplné znenie tohto stanoviska je k dispozícii v anglickom, francúzskom a nemeckom jazyku na webovom sídle európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov www.edps.europa.eu)

(2018/C 120/07)

ZHRNUTIE

Nariadenie Brusel IIa je základným prvkom justičnej spolupráce v rodinných veciach v Európskej únii. Stanovujú sa v ňom jednotné normy vzťahujúce sa na určenie právomoci v oblasti rozvodu, rozluky a anulovania manželstva, ako aj sporov týkajúcich sa rodičovských práv a povinností v cezhraničných situáciách. Celkovým cieľom prepracovaného znenia nariadenia Brusel IIa je odstrániť zostávajúce prekážky brániace voľnému pohybu súdnych rozhodnutí v súlade so zásadou vzájomného uznávania a lepšie chrániť záujem dieťaťa tým, že sa zjednodušia postupy a zvýši sa ich účinnosť.

Cieľom nových navrhovaných pravidiel je presadzovať lepšiu spoluprácu medzi ústrednými orgánmi, ktoré si vymieňajú informácie v rámci členských štátov a medzi nimi, bez toho, aby to zahŕňalo potrebu vytvoriť akýkoľvek IT systém. Komisia návrh s európskym dozorným úradníkom pre ochranu údajov nekonzultovala. Vzhľadom na to, že počas diskusií v pracovnej skupine Rady pre občianskoprávne veci boli vyjadrené obavy týkajúce sa vzťahu medzi navrhovaným prepracovaným znením a právom Únie v oblasti ochrany osobných údajov, Rada formálne požiadala o stanovisko EDPS. EDPS víta túto žiadosť Rady o konzultáciu.

Stanovisko sa zameriava na konkrétne odporúčania na posilnenie zákonnosti spracovania uvedeného v článkoch 63 a 64 návrhu. EDPS navyše poskytuje odporúčania na vhodné a konkrétne záruky na ochranu základných práv a záujmov dotknutých osôb.

Vzhľadom na článok 6 ods. 3 a článok 9 ods. 2 písm. g) všeobecného nariadenia o ochrane údajov a vzhľadom na kontext, cieľ návrhu a skutočnosť, že medzi dotknuté osoby, na ktoré sa vzťahuje návrh, patria deti, EDPS odporúča zahrnúť do nariadenia osobitné ustanovenia týkajúce sa účelu spracovania a druhov údajov dotknutých osôb, ktoré sú predmetom spracovania. EDPS najmä odporúča, aby sa objasnilo, či sa rámec spolupráce vytvorený podľa kapitoly V návrhu týka len rodičovských práv a povinností alebo zahŕňa aj medzinárodné únosy detí. Vzhľadom na to, že sa zdá, že kapitola V zahŕňa obe oblasti spolupráce, a s cieľom poskytnúť väčšiu právnu istotu a splniť požiadavky zásady obmedzenia účelu, sa EDPS teda domnieva, že článok 63 ods. 3 by sa mohol zmeniť tak, aby sa účel obmedzil na „spoluprácu v osobitných prípadoch týkajúcich sa rodičovských práv a povinností a medzinárodných únosov detí“. Okrem toho by EDPS v nariadení uvítal výslovný odkaz na zásady týkajúce sa kvality a minimalizácie údajov.

V súvislosti s týmto návrhom je EDPS spokojný s tým, že v článku 63 ods. 4 sa stanovuje v zásade povinnosť informovať dotknutú osobu o prenose informácií. Túto povinnosť možno výnimočne odložiť, až kým sa nevyhovie žiadosti. Toto obmedzenie, ktorého cieľom je zabezpečiť primeranú rovnováhu medzi právami dotknutých osôb, ktoré majú byť informované o prenose, a záujmami členských štátov v súvislosti s výmenou informácií, samo osebe nevyvoláva zásadné otázky z hľadiska všeobecných zásad zákonnosti, spravodlivosti a transparentnosti. EDPS sa však domnieva, že odkaz na „vnútroštátne právo požiadaného členského štátu“ môže vyvolať nejasnosti, keďže sa zdá, že umožňuje zaviesť vnútroštátne obmedzenia týkajúce sa povinnosti informovať. EDPS odporúča upresniť, že odkaz na vnútroštátne právo požiadaného členského štátu podľa článku 63 ods. 4 neumožňuje zaviesť ďalšie obmedzenia práva na informácie na vnútroštátnej úrovni, takže osobitné opatrenie plánované na zabezpečenie spravodlivosti spracovania, ktoré je zakotvené v tomto ustanovení, sa musí dôsledne uplatňovať v celej únii.

Okrem toho EDPS odporúča, aby sa v nariadení v zásade stanovilo právo prístupu dotknutých osôb k informáciám prenášaným žiadajúcemu orgánu členského štátu. EDPS ďalej odporúča v rozsahu, v akom sa obmedzenia práva prístupu a práva na opravu považujú v konkrétnom kontexte návrhu za potrebné, doplniť návrh o jasné a osobitné ustanovenie, ktorým sa stanoví „rozsah obmedzení“ v súlade s článkom 23 ods. 2 písm. c) všeobecného nariadenia o ochrane údajov.

1. ÚVOD A SÚVISLOSTI

1. Komisia 30. júna 2016 predložila Rade návrh nariadenia Rady o právomoci, uznávaní a výkone rozhodnutí v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností a o medzinárodných únosoch detí (prepracované znenie). Návrh je prepracovaným znením nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 (tzv. nariadenie Brusel IIa, ďalej len „návrh“).
2. Nariadenie Brusel IIa je základným prvkom justičnej spolupráce v rodinných veciach v Európskej únii. Stanovujú sa v ňom jednotné normy vzťahujúce sa na určenie právomoci v oblasti rozvodu, rozluky a anulovania manželstva, ako aj sporov týkajúcich sa rodičovských práv a povinností v cezhraničných situáciách. Uľahčuje sa ním voľný obeh rozsudkov, verejných listín a dohôd v Únii, a to zavedením ustanovení o ich uznávaní a výkone v iných členských štátoch. Uplatňuje sa od 1. marca 2005 na všetky členské štáty⁽¹⁾ okrem Dánska⁽²⁾.
3. Komisia posúdila fungovanie nariadenia v praxi a vo svojej správe o uplatňovaní prijatej v apríli 2014⁽³⁾ usúdila, že tento nástroj je potrebné zmeniť. Z hodnotenia vyplynulo, že pokiaľ ide o dve oblasti, na ktoré sa vzťahuje toto nariadenie, teda manželské veci a rodičovské práva a povinnosti, bolo zistené, že druhé z nich spôsobujú vážne problémy. Súdny dvor Európskej únie okrem toho dosiaľ vydal 24 rozsudkov týkajúcich sa výkladu nariadenia, ktoré boli vzaté do úvahy.
4. Celkovým cieľom návrhu je na základe vzájomnej dôvery ďalej rozvíjať európsky priestor spravodlivosti a základné práva, a to tak, že sa odstránia zostávajúce prekážky brániace voľnému pohybu súdnych rozhodnutí v súlade so zásadou vzájomného uznávania a lepšie chrániť záujem dieťaťa tým, že sa zjednodušia postupy a zvýši sa ich účinnosť.
5. Návrhom sa konkrétne ruší konanie o *vyhlásení vykonateľnosti*⁽⁴⁾ pre všetky rozhodnutia, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti nariadenia, pričom sa namiesto toho zavádza automatické uznávanie všetkých rozsudkov z iných členských štátov EÚ. V návrhu sa takisto objasňuje niekoľko otázok týkajúcich sa cezhraničných únosov detí s cieľom zlepšiť účinnosť návratu uneseného dieťaťa.
6. Cieľom nových pravidiel je podporiť lepšiu spoluprácu medzi ústrednými orgánmi, ktoré si vymieňajú informácie v rámci členských štátov a medzi nimi, bez toho, aby to zahŕňalo potrebu vytvoriť akýkoľvek IT systém. Pracovná skupina Rady pre občianskoprávne veci však počas diskusií o vzťahu medzi navrhovaným prepracovaným znením a právom Únie v oblasti ochrany osobných údajov vyjadrila obavy.
7. Rada 11. januára 2018 predložila EDPS formálnu žiadosť o stanovisko, najmä v súvislosti s článkom 63 ods. 3 a 4 návrhu, a to pokiaľ ide o pravidlá týkajúce sa toho, ako možno ďalej využívať informácie zhrmaždené ústrednými orgánmi, ktoré riešia cezhraničné prípady, a ako by sa malo vykonávať oznamovanie dotknutým osobám.
8. EDPS víta, že s ním Rada viedla konzultácie. Toto stanovisko sa zameriava na poskytnutie konkrétnych odporúčaní na posilnenie zákonnosti spracovania stanoveného v článkoch 63 a 64 návrhu (oddiel 2). EDPS navyše poskytuje odporúčania na vhodné a špecifické záruky na ochranu základných práv a záujmov dotknutých osôb (oddiel 3).

4. ZÁVER

Zákonnosť spracúvania

38. Ako hlavné odporúčanie a s cieľom posilniť zákonnosť plánovaného spracúvania (podľa článku 6 ods. 3 a článku 9 ods. 2 písm. g) všeobecného nariadenia o ochrane údajov) a vzhľadom na kontext a cieľ návrhu EDPS odporúča objasniť rozsah pôsobnosti a účel(-y) spolupráce vytvorenej na základe kapitoly V návrhu:
  - EDPS odporúča, aby sa objasnilo, či sa rámec spolupráce vytvorený podľa kapitoly V návrhu týka len rodičovských práv a povinností alebo zahŕňa aj medzinárodné únosy detí. Vzhľadom na to, že kapitola V zahŕňa obe oblasti spolupráce, a s cieľom poskytnúť väčšiu právnu istotu a splniť požiadavky zásady obmedzenia účelu, sa EDPS domnieva, že článok 63 ods. 3 by sa mal zmeniť tak, aby sa účel obmedzil na „*spoluprácu v osobitných prípadoch týkajúcich sa rodičovských práv a povinností a medzinárodných únosov detí*“, čím by sa vylúčili „*manželské veci*“, ktoré tvoria ďalšiu hlavnú oblasť nariadenia. Vymedzenia „*príslušného orgánu*“ atď. by sa mali zodpovedajúcim spôsobom upraviť.

⁽¹⁾ V prípade členských štátov, ktoré k Únii pristúpili po tomto dátume, sa nariadenie uplatňuje od začiatku ich členstva.

⁽²⁾ Dánsko sa na nariadení nezúčastňuje, a preto ním nie je viazané ani nepodlieha jeho uplatňovaniu.

⁽³⁾ COM(2014) 225 final.

⁽⁴⁾ Postup, pri ktorom členský štát výkonu musí formálne uznať zahraničný rozsudok.

39. Ako dodatočné odporúčanie na posilnenie zákonnosti spracovania:

- EDPS by v nariadení uvítal výslovný odkaz na zásady týkajúce sa kvality a minimalizácie údajov podľa článku 64 ods. 1 návrhu.

Vhodné a konkrétne opatrenia na ochranu základných práv a záujmov dotknutej osoby

40. Ako hlavné odporúčanie:

- EDPS odporúča, aby sa konkrétne uviedlo, že odkaz na vnútroštátne právo požiadaneho členského štátu podľa článku 63 ods. 4 neumožňuje zaviesť ďalšie obmedzenia práva na informácie na vnútroštátnej úrovni, takže osobitné opatrenie plánované na zabezpečenie spravodlivosti spracovania, ktoré je zakotvené v tomto ustanovení, sa musí dôsledne uplatňovať v celej Únii.

41. Ako dodatočné odporúčanie EDPS navrhuje, aby sa návrh doplnil o konkrétne opatrenia na ochranu práv dotknutých osôb na prístup k údajom a ich práva na opravu:

- EDPS odporúča, aby sa v nariadení v zásade stanovilo právo prístupu dotknutých osôb k informáciám prenášaným žiadajúcemu orgánu členského štátu. EDPS ďalej odporúča v rozsahu, v akom sa obmedzenia práva prístupu a práva na opravu považujú v konkrétnom kontexte návrhu za potrebné, doplniť návrh o jasné a osobitné ustanovenie, ktorým sa stanoví „rozsah obmedzení“ v súlade s článkom 23 ods. 2 písm. c) všeobecného nariadenia o ochrane údajov.

V Bruseli 15. februára 2018

Giovanni BUTTARELLI

európsky dozorný úradník pre ochranu údajov
